

Yvirtøkur - og samstundis lækka um útreiðslurnar hjá landskassanum

Tá menn tosa um yvirtøkur og samstundis ætla at lækka útreiðslurnar hjá landskassanum, skilji eg tað ikki annarleiðis enn, at tann útbygging, sum fer fram er skeiv leið at ganga og vánaligur sjálvstýrispolitikkur, segði Hilmar Bech, lögtingsmaður, undir umrøðuni av figgjarlógini.

Figgjarlógini, sum í dag er til viðgerðar, varð sum vanligt plagar at vera lögð fyrri tingið á Ólavssøku í fjór. og í febr. í ár legði landsstýrið hana eitt sindur broytt aftur fyrri tingið, og síðani tá hevur figgjarnevndin havt hana til viðgerðar og gjørt ymiskar broytingar, soleiðis, at endaliga uppskotið er uppá stívar 105 mill. Hetta er ein hækking í mun til upprunaliga uppskotið uppá umleið 6 mill. Tað verður ført fram, at figgjarlógini veksur og bólgar undan ári, og tað er rætt, men so mugu vit eisini hava í huga, at vit liva í eini tíð har krøvini til tað almenna verða stórr og stórr, og skal alt ikki stóga upp, so má útbyggingin bæði á sjógv og á landi halda fram, og tað er blivið soleiðis, sum allir mugu ásanna, at skal tað bliva betur at liva í Føroyum, so má lögtingin verða við og stuðla, annaðhvørt tað er skipabygging ella virkir á landi.

Vánaligur sjálvstýrispolitikkur

Umframt hesar 105 mill., sum standa á figgjarlógini er ein annar partur, nevniliga tann, sum danski staturin á hvørjum ári stuðlar føroyska samfelagið við til m.a. skúlaskip (heralónir og bygging av skúlum), sjúkrahús, havnabyggingar, sosialar veitingar (herundir fólkapensjón, avlámispensjón) og annað. Skuldi hesin peningur verið settur beinleiðis á figgjarlógina aftrat og hvílt á føroysku skattaborgarunum, tá vildi figgjarlógini tuga fast í 200 mill., og skatta- og tollbyrðurnar verði munandi tyngri so tá menn tosa um yvirtøkur og samstundis ætla at lækka árligu útreiðslurnar hjá landskassanum, dugi eg ikki at skilja hetta annarleiðis enn, at tann útbygging, sum fer fram ár undan ári á øllum okjum,

skal skerjast og livikorini hjá tí einstaka borgaranum gerast verri. Utan so, at danski staturin rindar enn meira til føroyska samfelagið, og tað er eftir minum týkki skeiv leið at ganga og vánaligur sjálvstýrispolitikkur.

Høvuðspostarnir á inntøku-síðuni eru skattur, tollur og framleiðslugjöld.

Skattir verða at geva 42,5 mill., sum er ein hækking uppá stívar 3,2 lill., uttan at broyta galdandi skattareglur, tí menn meta inntøkuna fara at vera so mikið stórri enn í fjór, hóast tað at barnafrádrátturin eftir uppskoti frá landsstýrinum er munandi hækkaður, soleiðis at allar inntøkur upp til 30.000 kr. fáa frádrigið 300 kr. fyrri hvørt barnið, og inntøkur omanfyri 30.000 kr. fáa 200 kr. drignar frá fyrri hvørt barnið. Umframt hetta verður veittur øll- um inntøkum millum 11.000 — 20.000 kr. ein persónsfrádrátt, og gevur hetta landskassanum eina minniinntøku uppá 2,7 mill.

Inntøkan av beinleiðis skatti kundi ivaleyst verið nakað hægri, tí galdandi skattalóg virkar ikki so effektivt, sum ein kundi ynskt, og tað er tí ikki smávegis av pengum, sum skattamyndugleikarnir ikki fáa fatur á, og hesir sleppa tí undan skatti, og tað eru ofta stór ar inntøkur, sum hava betri ráð at gjalda skatt enn arbeiðsmenn, fiskimenn og onnur, sum verða skattað av hvørjum oyra, og síðani tey sokallaðu kommandittfeløgini vóru stovnaði, er enn lagaligari at sleppa undan skatti, og á ein slíkan látt, at skattamyndugleikarnir onki kunnu gera við tað, tí við tað, at maður setir pening í skip, so hevur hann loyvi at draga eina peningahædd frá inntøkuni í eitt vist áramál, og soleiðis verða næstan skattafrir, sjálvt um inntøkan er stór. Tá loyvi varð givið til at stovna slík feløg, var tað vist við tí fyrri eyga, líkasum at eggja monnum til at seta pening í skip, men tað mugu helst teir flestu ásanna, at her gongur for vítt og spurningurin verður tí, hvat kann gerast við hetta.

Tað er veruleiki, at skatta- og tollbyrðurnar niva tungt í nongum føroyskum heimum, men sum samfelagsviðurskiptini eru nú, so hevur tað almenna t. v.s. Føroya Løgting ongur aðr ar møguleikar at útvega tøvandi pening til landshúshaldid og samfelagsútbyggingina, og við teirri samanseting, sum Føroya Løgting hevur í dag, verður valla gjørligt at fáa nakrar broytingar til tess at útvega inntøkur á annan máta, sum javnaðarflokkurin altíð hevur talað fyrri m.a. við lands-

Hilmar Bech

handli, salt- og oljusølu, bankavirki o.ø. Slíkar fyrirkur kundu, um rætt varð atborið og væl skipað fyrri, givið landskassanum inntøkur, so kett kundi verið um skatta- og tollbyrðurnar, heldur enn at lata útlendskar og føroyskar spekulantar gera sær til góðar av hesum.

Strandferðslan

Á inntøkusiðuni standa eisini strandfaraskip landsins, sum í roknskaparárinum 1969-70 góvu eitt hall uppá 1,6 mill., men í uppskotinum er hallið mett til at vera nakað minni, 1,2 mill., og er tað gleðiligt, tí hetta ber á tað borðið, at strandfaraskipini kanska einferð fara at hvíla í sær sjálvum. Annars haldi eg, at strandferðslan skuldi rokt alla sigling millum oyggjarnar, eisini siglingina á Skálafjørðin og um Vestmannaund, í hesum sambandi fari eg at skoyta uppi, at lærlingar og lesandi úr Suðuroy og aðrastaðni, sum noyðast til Havnar fyrri at fáa útbýgving, áttu við landsins skipum at finna frian ferðaseðil ella niðurstøtt til heimbygdina eina ferð um mánaðin.

Tað verður ógjørligt at hefta seg við allar postar á útreiðslusiðuni, og skal eg tí bert nerta eitt sindur við summi av hesum málum, m.a. samferðslumál (vegir, brýr, lendarar, havnir, flogferðsla o.ø.) Henda útreiðsla er stívar 10 mill., tá bilgjöld, bensingjöld, kommununar partur er drigin frá, her sigur meirilut- in í figgjarnevndini, at man metir bensingjaldið at hækka frá 4,8 mill. uppí 6,5 mill. við tað, at nýtslan veksur og við at leggja eitt eykagjald á sum verður 10 oyru pr. litur, men her skal gerast vart við, at skal talan verða um at hækka bensingjaldið, so mugu teir, ið rokja útróður við bensindrivnum bátum fáa eykastudning til fiskin fyrri at víga upp imóti hesum eykatolli.

(Framhald)

Játtanir til vegir og lending.

Studningur til vegagerð

Kommuna	Arbeiðið	Studningur ¾ av kr.
Svínoyar	Ábøtur á vegin til Eiðið	20.000
Hvannasunds	Vegur á Norðoftum	40.000
	Vegur í Múla	10.000
Húsa	Vegur á Syðradali	20.000
Runavíkar	Eykajáttan til ovara veg í Runavík	40.000
Haldórvíkar	Vegur í Vík	50.000
Kaldbaks	Vegur út á Dalastøðna í Kaldbakshotni	20.000
Tórshavnar uttanbiggjar	Gøtan til Norðadals og brúgv um Gjónnu	25.000
	Gøta frá Oyggjarvegnum til Norðara skarð í Syðradali	10.000
Tórshavnar Miðvágs	Framhald av vegi í Havnadali	60.000
Sorvágs	Brúgv á Vatnsørum	40.000
	Vegur frá skúlagegnum í Biggjararvegin	60.000
Biggjar	Vegur vestur frá Bø	30.000
Húsavíkar	Breiðking av vegi í Dali	20.000
Porkeris	Vegur í Porkeri	60.000
Vágs	Ovastu vegur í Vági (endar- nar saman)	60.000

Studningur til lendarar

Fugloyar	Lendingarábøtur á Kirkju og í Hattarvík	40.000
	¾ av 40.000 kr./árið í 3 ár	
Hvannasunds	Leinging av lendlirúgv í Norðdepli (við flakavirkid)	40.000
	¾ av 40.000 kr./árið í 4 ár	
	Lendlirúgv í Hvannasundi. Í játtanini frá 1968/69 verða 4 ár broytt til 6 ár	
Kunoyar	Vegur niðan frá lendlirúnni í Kunoyar bygd	25.000
	¾ av 25.000 kr./árið í 4 ár	
Húsa	Spæl til rennistrong á Húsum	20.000
	Eykastudningur til lendlirúgv á Syðradali	12.000
Elduvíkar	Bryggja í Funningsfirði	80.000
	¾ av 80.000 kr./árið í 6 ár	
Fuglafjarðar	Bátahavn í Fuglafirði	60.000
	¾ av 60.000 kr./árið í 6 ár	
Gøtu	Bátahavn í Syðrugøtu (eykajáttan)	40.000
Sjóar	Planering av øki við bátahylin á Strondum	40.000
	Útbygging av Heygsstøð til bilflutnings	
	¾ av 50.000 kr./árið í 3 ár	
Sunda	Lendlirúgv á Norðskála Verandi játtan broytt til	50.000
	¾ av 45.000 kr./árið frá 71/72	
Eiðis	Lendlirúgv í Svínáum	15.000
	¾ av 30.000 kr./árið í 2 ár	
Gjáar	Rudding í Gjónni	30.000
Hósvíkar	Leinging av lendlirúgv í Hósvík	20.000
	¾ av 100.000 kr./árið í 5 ár	
Kaldbaks	Lendlirúgv í Kaldbakshotni	100.000
	¾ av 25.000 kr./árið í 2 ár	
Tórshavnar uttanbiggjar	Játtanin frá 1969/70 til lendingarábøtur í Hoyvík longd til 4 ár	25.000
Hests	Lendingarábøtur (eykajáttan) frá 1972/73	12.000
Sandavágs	Lendingarábøtur ¾ 40.000 kr./árið í 2 ár	
Sorvágs	Játtanin frá 1969/70 til bátahavn broytt til ¾ av 80.000 kr./árið frá 1971/72	30.000
Húsavíkar	Lending á Skarvaskeri	60.000
	¾ av 60.000 kr.	
Skúvoyar	Leinging av atlogubryggju í Skúvoy	50.000
	¾ av 50.000 kr./árið í 4 ár	
Hvalbiar	Bátahavn við Biggjararð	35.000
	¾ av 35.000 kr./árið í 4 ár	
Fámjins	Bátasæl í Sandvík	10.000
	Lendingarábøtur og trygging av siglingarrennuni	
	¾ av 40.000 kr./árið í 4 ár	
Hovs	Lendingarábøtur	40.000
	¾ av 30.000 kr./árið í 2 ár	
Porkeris	Bátadráttur og -spæl	30.000
Sunnbiar	Bátasæl í Órnarvík	60.000
	¾ av 60.000 kr./árið í 6 ár	
	Bátasæl í Sunnba	30.000
	¾ av 30.000 kr.	